

OKUL YÖNETİCİLERİNİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİKLERİ İLE EVLİLİK DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Recep KOÇAK ve Celal Kadir ÇELİK

Özet: Sosyal bir varlık olarak okul yöneticisinin işindeki performansı ile orantılı olarak kalite ve verimliliğinin ev ve aile yaşantılarından bağımsız olması beklenemez. Bu araştırmanın temel amacı da okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile evlilik doyum düzeyleri arasındaki ilişkiyi bazı bağımsız değişkenler açısından incelemektir. Tokat il merkezi ve kırsal alanda görev yapan, yaklaşık 550 evli ilköğretim okulu yöneticisinden ulaşılabilen 201 bay ve 5 bayan olmak üzere toplam 206 evli okul yöneticisi ile bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, Maslach Tükenmişlik Envanteri, Evlilikte Uyum Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” ile verilerin toplandığı *ilişkisel tarama modeli* betimsel bir araştırmadır. Yapılan analizler sonucunda okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlikleri ile evlilik doyumları arasında ters yönde bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır ($r = -0.321$ $p < .05$). Ayrıca okul yöneticilerinin evlilik doyumları ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin bazı bağımsız değişkenlere göre farklılaşma olup olmadığına ilişkin bulgulara da yer verilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Okul yöneticisi, mesleki tükenmişlik, evlilik doyum

Abstract: Analyzing the relationship between occupational burnout and marital satisfaction levels of school administrators. As a social being the performance and the efficiency of a school administrator cannot be thought separately from his personal life. A descriptive correlational model was applied in this study. The basic goal of the research is to investigate the relationship between occupational burnout and marital satisfaction of school administrators in various study characteristics related to the amount of satisfaction obtained from family life. 50 married primary school administrators who live in Tokat and its districts constitute the survey population of this research. 206 married primary school administrators with whom contacts could be established were the sample of the research. In this research, “Maslach Burnout Inventory” (Maslach and Jackson, 1981) and “Marital Adjustment Scale” (Locke and Wallace, 1959) were used to measure school administrators’ occupational burnout levels and their marital satisfaction levels. There was also an Information Sheet to collect demographic and social traits of participant. Results showed that there was a strong negative relationship between school administrators’ occupational burnout levels and marital satisfaction levels ($r = -.321$ $p < .05$). Besides this, the findings related to the differences on the school administrators’ occupational burnout levels and marital satisfaction levels according to some independent variables are provided.

Key Words: School administrators, occupational burnout, marital satisfaction

Psiko-sosyal bir varlık olan insanın, ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bir arada yaşama zorunluluğu, ortak değer ve davranışların oluşmasının nedenidir. Oluşan bu ortak değer ve davranışların bir sonraki nesle aktarılması, eğitim sisteminin oluşmasına neden olmuştur. Bugün artık bir toplumun gelişmişliği eğitim sisteminin gelişmişliğiyle doğru orantılı olarak kabul edilmektedir. Bilginin en önemli güç olmaya başladığı çağımızda, eğitimin önemi ve işlevi giderek artmaktadır. Karslı'ya (2004: 81) göre; “bireyin içinde yaşadığı

Bu makale 2006 yılında Yrd. Doç. Dr. Recep KOÇAK'ın danışmanlığında Celal Kadir ÇELİK tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinin bir özeti olup TOKAT Gaziosmanpaşa Üniversitesinde gerçekleştirilen XVI. Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Yrd. Doç. Dr., **Recep Koçak**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı Öğretim Üyesi.

Yüksek Lisans Öğrencisi, **Celal Kadir Çelik**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi

çağın bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarıyla donanımlı hale gelmesi toplumun eğitimsel bir görevidir. Bunun için ise toplumlar kendi ihtiyaçlarını karşılayacak okul sistemlerini kurmaya çalışmışlardır”. Eğitim sisteminde okul temel sistemdir okulun başarısı ise eğitim sisteminin başarısıdır.

Eğitim sisteminin amacına ulaşması, eğitim programının uygulandığı yer olan okullar yoluyla olabilir. Okulların belirlenen amaçlara ulaşabilmesi, yani Milli Eğitim Temel Kanunu'nda belirlenen “ideal insanın” yetiştirilmesi, okullarda verilen eğitimin niteliğine bağlıdır. Okul eğitiminin nitelikli olması okulların iyi yönetilmesi ile doğrudan ilişkili görülmektedir. Okullarda yönetimin iyi olması ise okul yöneticilerinin, sahip olmaları gereken birçok nitelik yanında, ruhen ve beden sağlığı olmalarını gerekli kılmaktadır. Bir insanın sağlıklı bir yaşam sürmesi, çalıştığı işten sağladığı doyum ve çalışma ortamından aldığı huzur ile doğrudan ilişkilidir. Aynı zamanda, insanın işten sağladığı doyu-

mun mesleki tükenmişlikle ters orantılı olduğu araştırma sonuçlarıncaya ortaya konmuştur (Anderson, 1996). Bu nedenle okul yöneticilerinin ruh sağlığını yakından etkileyen ve üzerinde çok durulan etkenlerden birisi de tükenmişlik düzeyleridir. Tükenmişlik uzun yıllardır üzerinde çalışılan bir konu olup ülkemizde bu konuda yapılmış bir çok tez araştırma bulunmaktadır (Gündüz, 2004; Dervişoğlu, 2000; Tümkeya, 1996).

Maslach, tükenmişlik kavramını; duygusal tükenme (emotional exhaustion), duyarsızlaşma (depersonalization) ve kişisel başarıya (personel accomplishment) ilişkin duyguları kategorize eden üç ayrı boyutta ele almaktadır (Ergin, 1992). Başka bir deyişle Maslach tükenmişliği işi gereği insanlarla yoğun bir ilişki içerisinde olanlarda görülen duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve düşük kişisel başarı hissi şeklinde tanımlanmaktadır (Maslach ve Zimbardo, 1982:3). Mesleki tükenmişlik düzeyi yüksek olan okul yöneticilerinin mesleklerinden sağladıkları doyumun düşmesi ve bu durumun yöneticinin performansını ve eğitim kalitesini olumsuz etkilemesi beklenen bir durumdur (Izgar, 2001; İncir, 1993; Sarros, 1988).

Evlilikten duyulan memnuniyet ve evlilik doyumunu ifade etmektedir. Mutlu bir evlilik yaşayan bireylerin iş yaşamından genel anlamda da yaşamdan, evlilik paralelinde daha yüksek bir doyum alması olağan bir durumdur. Bu nedenle evlilik doyumunun yaşam doyumuna olan bu etkisinin, yaşamın bir diğer önemli parçası olan iş hayatını da etkilemesi kaçınılmazdır (Grady ve Tucker, 1990; Suitor, 1991). Evliliklerinde üst düzey doyum sağlayamayan bireylerin, iş doyumları da bu bakış açısından hareketle yüksek olması beklenemez. İş ve iş çevresinde duyulan memnuniyetsizlik sonrasında yaşanan düşük iş doyumunu da mesleki tükenmişliği doğurmaktadır. Doğrudan insanlara hizmet eden, hizmetin kalitesinde insanın çok önemli olduğu alanlarda sık görülen tükenmişlik, ekonomik zararlara, elemanların işten ayrılmasına, hizmet kalitesinin düşmesine neden olmaktadır (Birtchnel, 1998; Kaçmaz, 2005).

Bir insanın günlük yaşam aktivitelerinin büyük kısmını kapsayan ev ile iş yaşantılarının birbirini etkilemesi muhtemeldir. Zira iş yaşantısı insanların hayatında çok önemli bir yer işgal etmektedir. İşinden memnun olmayan bir bireyin bu memnuniyetsizliğini diğer yaşantı alanlarına yansıtması zor görünmektedir (Torun, 1995). Bu nedenle insan hayatında en önemli yaşam alanları olan iş ve evlilik yaşantılarının birbiriyle açık şekilde ilişkili olduğu düşünülmektedir. Hele stres faktörleri yüksek bir meslek olan eğitim yöneticileri düşünüldüğünde bu ilişkinin daha da kuvvetli olması beklenebilir. Eğitim sistemlerinin en işlevsel parçası olması nedeni ile okulu çok önemli kılmaktadır. Okulun başarısı ve eğitim kalitesi ise okul yöneticisinin performansı, tükenmişlik düzeyi ve meslekten sağladığı doyum ile ilişkilidir. Bu nedenle bir eğitim kurumunda kalite ve verimliliği artırmanın yollarından biri de yöne-

ticilerin iş doyumlarını artırmak, mesleki tükenmişlik düzeylerini düşürmek olabilir.

Sosyal bir varlık olan insan duygu, düşünce ve davranışlarıyla bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Okul yöneticilerinin işteki başarısında veya başarısızlığında mutlaka sosyal çevresinin etkisi büyüktür. Bunların en temel ve en etkili olanı ailedir. Yönetici, aile ortamındaki olaylardan tamamen sıyrılamaz. İster istemez aile içindeki genel durumu iş ortamına yansıtacak ve okuldaki görevini etkileyecektir. Bu nedenle; okul yöneticisinin mesleğinde elde ettiği doyumun aile ortamındaki olumlu ve olumsuz yaşantılardan etkilenmesi muhtemeldir. Eğitim yöneticisinin verimli olması için aile ortamının huzurlu, dolayısıyla evlilik doyumunun yüksek olması beklenmektedir. Bu anlamda araştırmanın temel amacı okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlikleri ile evlilik doyumları arasında ilişki olup olmadığını incelemektir. Ayrıca kişisel bilgi formu ile toplanan veriler ile okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlik ve evlilik doyum düzeylerinin çeşitli bağımsız değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Yapılan yerli ve yabancı literatür taramasında bu ilişkiyi inceleyen araştırmalara rastlanamamış olması araştırmanın önemini artırmakta ve bu çalışmanın literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Problem

Bu araştırmanın temel problemi okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlik puanları ile evlilik doyumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı sorusudur. Ancak bunun yanı sıra okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ve evlilik doyumlarının Kişisel Bilgi Formunda yer alan bazı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmesi araştırmanın alt problemlerini oluşturmaktadır.

Alt Problemler

1. Okul Yöneticilerinin Mesleklerinden sağladıkları doyum alanına (psikolojik, sosyal statü ve ekonomik) göre dağılımı nasıldır ve aralarında anlamlı farklılık var mıdır?
2. Okul Yöneticilerinin genel olarak olumlu ve olumsuz ev yaşantılarının iş yaşantılarını; olumlu olumsuz iş yaşantılarının ise ev yaşantılarını etkileme derecelerine yönelik algıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
3. Okul Yöneticilerinin Maslach Tükenmişlik Envanterinden aldıkları puanların tükenmişlik alt boyutlarına göre dağılımı nasıldır?
4. Okul yöneticilerinin tükenmişlik puanları ile evlilik doyum puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Okul yöneticilerin mesleki tükenmişlikleri ile evlilik doyumları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çal-

ışma *ilişkisel tarama modeli* betimsel bir araştırmadır. Araştırmada ilköğretim okulu yöneticilerine üç bölümden oluşan veri toplama paketi uygulanmıştır. Bu pakette birinci bölümde yöneticilerin bazı kişisel özellikleri ile ilgili soruların yer aldığı Kişisel Bilgi Formu, ikinci bölümde Maslach Tükenmişlik Envanteri ve son olarak üçüncü bölümde ise Evlilikte Uyum Ölçeğinden bulunmaktadır. Araştırmanın evrenini, Tokat il, ilçe, kasaba ve köylerinde görev yapan, 550 evli ilköğretim okulu yöneticisi oluşturmaktadır (Tokat, MEB, 2006). Araştırma da herhangi bir örnekleme metodu uygulanmamış olup evrenin tamamına ulaşılması amaçlanmış ancak mümkün olmamıştır. Bu nedenle evrenden seçkisiz yöntem ile ulaşılabilen 206 evli ilköğretim okulu yöneticisi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırma için toplam ulaşılabilen 382 okul yöneticisine veri ölçeği paketi dağıtılmış olup bunlardan ancak 229 tanesi doldurulmuş olarak geri toplanabilmiştir. Evli olmayan okul yöneticilerinin, evlilik durumunu ölçeğin uygulandığı zamanda yaşamadıkları için, verdikleri cevapların gerçekçi olmayacağı düşünülerek evli olmadığı halde ölçme paketini doldurulan 23 okul yöneticisi değerlendirilmeye alınmamıştır. Sonuç olarak araştırmada, toplam 206 evli ilköğretim okulu yöneticisi tarafından tam olarak doldurulan ölçekler değerlendirilmeye alınarak analizler yapılmıştır.

Araştırma sonunda elde edilen veriler üzerinde SPSS paket programı yardımı bazı değişkenlerdeki eleman sayısı (N)otuz'un altında olduğu için Kay-Kare testi uygulanmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkilerin anlamlılığını kontrol etmek için ise Pearson Korelasyon Testi analizi yapılarak bulgular tablolar yardımı ile betimlenmiştir. Ancak Kay-Kare testi analizi için gerekli olan koşulların karşılandığı tespit edilerek uygulanmıştır. Başka bir ifade ile yapılan incelemede beklenen değeri beşten küçük olan kategori sayısının toplam kategori sayısının %20' sini aşmadığı anlaşılmıştır. Bu bölümde önce Kişisel Bilgi Formunda yer alan sorulara yönelik olarak okul yöneticilerinin verdikleri cevapların betimsel istatistikleri verilmiştir. Daha sonra ise araştırmının temel problemini teşkil eden korelasyon testi bulgularına yer verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin sosyodemografik özelliklerinin bazı sorulara yönelik algılarını tespit etmek için araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Mesleki tükenmişlik düzeylerini ölçmek için ise Maslach ve Jackson (1981) tarafından geliştirilen ve Ergin (1992) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Maslach Tükenmişlik Envanteri" kullanılmıştır. Ve son olarak ise evlilik doyumlarını ölçmek için ise Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen ve Kışlak (1996) tarafından Türkçe'ye uyar-

lanan Kışlak (1999) tekrar geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan "Evlilikte Uyum Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Yapılan benzer diğer çalışmalar ışığında araştırmanın amacına uygun olarak demografik bilgiler, mesleki bilgiler ve evlilik bilgilerini içeren sorulardan bilgi formu oluşturulmuştur. Bilgi formunda yöneticilerin; yöneticilikten en fazla doyum sağladığı alan, olumlu ve olumsuz iş yaşantısının ev yaşamını ne kadar etkilediği, evdeki olumlu ve olumsuz yaşantısının iş yaşantısını nasıl etkilediği, gibi bilgileri yoklayan sorular bulunmaktadır.

Maslach Tükenmişlik Envanteri

Araştırmada tükenmişliğin ölçülmesi için Maslach ve Jackson (1981) tarafından geliştirilen ve Ergin tarafından Türkçeye uyarlanan Maslach Tükenmişlik Envanteri (Maslach Burnout Inventory- MBI) kullanılmıştır. Bu ölçek üç alt bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler; "duygusal tükenme (emotional exhaustion- EE)" 9 madde, "duyarsızlaşma (depersonalization- DP)" 5 madde ve "kişisel başarı (personal accomplishment- PA)" 8 madde olmak üzere envanter toplam 22 madden oluşun, 0'dan 6'ya kadar işaretlemeye olanak veren 7 dereceli Likert tipi bir ölçektir. Duygusal tükenme (emotional exhaustion) alt ölçeği, kişinin mesleği ya da işi tarafından tüketilmiş ve aşırı yüklenilmiş olma duygularını tanımlar. Duyarsızlaşma (depersonalization) alt ölçeği, kişinin hizmet verdiklerine karşı duygudan yoksun bir şekilde davranışlarını tanımlar. Kişisel başarı (personal accomplishment) alt ölçeği ise işteki yeterlilik ve başarı duygularını tanımlar (Çam, 1992).

Ergin (1992) tarafından ölçeğin güvenilirliği için yapılan çalışmada 552 doktor ve hemşireden oluşan gruptan elde edilen verilerin Cronbach Alfa katsayıları, Duygusal tükenme 0,83, Duyarsızlaşma 0.65, Kişisel başarı 0.72' olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma için yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha değerleri; duygusal tükenme $\alpha=0.75$, duyarsızlaşma $\alpha=0.54$, kişisel başarı $\alpha=0.72$ ve toplam tükenmişlik $\alpha=0.81$ olarak yeterli düzeyde olduğu bulunmuştur. Ergin'e göre tükenmişlik düzeyleri: duygusal tükenme alt ölçeğinde 27 ve üzeri yüksek, 17-26 normal, 0 – 16 düşük; duyarsızlaşma alt ölçeğinde 13 ve üzeri yüksek, 7 – 12 normal, 0 – 6 düşük; kişisel başarı alt ölçeğinde 0 – 31 yüksek, 32 – 38 normal, 39 ve üzeri düşüktür (Ergin, 1992 ve Ergin, 1995). Bu araştırmada Ergin'in belirttiği kesme noktaları, (ölçütler) referans alınarak bulgular yorumlanmıştır.

Evlilikte Uyum Ölçeği

Kışlak (1996) tarafından Türkçeye uyarlanıp geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ), evlilik ilişkisinden alınan doyum ve evlilik uyumunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, seçenek

sayıları farklı 15 maddeden oluşmaktadır. Her madde, seçenek sayısına göre farklılaşan 0 ile 6 arasında bir puan almaktadır. Ölçekten alınan toplam puan 0–60 arasında değişmektedir. 0.43 puanın üzerinde alanlar doyumlu, altında alanlar ise doyumsuz olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada da aynı ölçütler referans alınarak bulgular yorumlanmaya çalışılmıştır.

Kışlak (1996) ölçeğin güvenilirliği için yaptığı çalışmada Cronbach alfa katsayısı ve iki yarı güvenilirlik katsayısı hesaplamıştır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.80 iki yarı güvenilirlik katsayısı da 0.67 olarak bulunmuştur. Aynı çalışmada ölçeğin ölçüt geçerliği için Aile Yapısını Değerlendirme Aracı (AYDA) ile arasındaki korelasyona bakılmış ve iki ölçekten alınan puanlar arasında 0.66'lık bir korelasyon hesaplanmıştır. Ayrıca bu araştırma için yapılan iç tutarlılık güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach alpha değeri $\alpha=0.86$ bulunmuştur.

BULGULAR

Araştırma sonunda elde edilen veriler üzerinde uygun istatistiksel analizler yapılmış olup sonuçlar tablolar yardımı ile betimlenmiştir. Kişisel bilgi formunda okul yöneticilerine bazı sorular yönetilmiş olup frekans ve yüzdelikleri ile birlikte gerekli analizler yapılarak yorumlanmaya çalışılmıştır.

Kişisel bilgi formunda yer alan eğitim yöneticilerinin *Psikolojik, Sosyal Statü ve Ekonomik* alanlardan daha çok hangisinden doyum sağladıklarına yönelik soruya verdikleri cevapların frekans ve yüzdelik dağılımları belirtilerek K-Kare testi analizi yapılmış olup sonuçları aşağıdaki tablo'da açıklanmıştır.

Tablo 1: Okul Yöneticilerinin Meslekten Sağladıkları Doyum Alanına Göre Dağılımı ve Kay-Kare Testi Sonuçları

Sağladığı doyum alanı	N	%	\bar{X}	Kay-Kare χ^2	s. d	P*
Psikolojik	125	60.7				
Sosyal statü	68	33.0	68,7	91,350	2	.000
Ekonomik	13	6.3				
Toplam	206	100				

*p<.001

0 cells (,0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 68,7.

Tablo-1 incelendiğinde okul yöneticilerinin % 60.7'si mesleğinden en fazla psikolojik doyum sağladığını ifade etmiştir, % 33'ü sosyal statü yönünden doyum sağlamakta iken, % 6.3'ü ile en düşük doyum alanının ekonomik yönden olduğunu belirtmiştir. Yapılan Kay-Kare testi sonuçları incelendiğinde ise okul yöneticilerinin meslekten sağladıkları doyum alanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu gözlenmektedir [$\chi^2(2)=91,35$, p<.001]. Bu sonuçlardan okul yöneticilerinin

meslekten aldığı psikolojik doyumun, sosyal ve ekonomik doyumdan daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Kişisel bilgi formunda yer alan olumlu veya olumsuz iş ve ev yaşantılarının birbirlerini ne derecede etkilediği şeklindeki okul yöneticilerine yöneltilen sorulara *Hiç, Biraz, Oldukça, Çok* şeklinde verilen dereceli cevapların frekans ve yüzde belirtilerek K-Kare testi analizi yapılmış olup sonuçları aşağıdaki tablo'da açıklanmıştır.

Tablo 2: Okul Yöneticilerinin Ev ve İş Yaşantılarının Birbirlerine Etkileri ne Yönelik Algularına İlişkin Kay-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Cevaplar	\bar{X}	N	%	Kay-Kare(χ^2)	d.f	P*
Olumlu iş yaşantılarının, ev yaşantısına etkisi	Hiç (1)		15	7.3	65,41	3	.000
	Biraz (2)	2,89	44	21.4			
	Oldukça (3)		96	46.6			
	Çok (4)		51	24.8			
Olumsuz iş yaşantılarının, ev yaşantısına etkisi	Hiç (1)		21	10.2	62,62	3	.000
	Biraz (2)	2,49	93	45.1			
	Oldukça (3)		62	30.1			
	Çok (4)		30	14.6			
Olumsuz ev yaşantılarının, iş yaşantısına etkisi	Hiç (1)		54	26.2	141,57	3	.000
	Biraz (2)	1,94	120	58.3			
	Oldukça (3)		22	10.7			
	Çok (4)		10	4.9			
Olumlu ev yaşantılarının, iş yaşantısına etkisi	Hiç (1)		20	9.7	44,48	3	.000
	Biraz (2)	2,70	62	30.1			
	Oldukça (3)		84	40.8			
	Çok (4)		40	19.4			

*p<.001

0 cells (,0%) have expected frequencies less than 5. The minimum expected cell frequency is 51,5.

Tablo-2 incelendiğinde olumlu iş yaşantılarının ev yaşantısına etkisi konusunda okul yöneticilerinin % 7.3'ü hiç, % 21.4 biraz % 46.6'sı oldukça, % 24.8'ü ise çok, etkilediği yönünde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca frekanslarda gözlenen bu farkların anlamlı olup olmadığını test kontrol etmek için yapılan Kay-Kare testi sonuçları incelendiğinde farkların anlamlı olduğu anlaşılmaktadır [$\chi^2(3)=65,41$, p<.001]. Bu bulgudan yola çıkarak frekans ağırlığının oldukça ve çok cevaplar lehinde olduğu da dikkate alındığında okul yöneticilerinin olumlu iş yaşantılarının ev yaşantılarını oldukça etkilediği şeklinde görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo-2'deki verilerde yola çıkarak okul yöneticilerinin olumsuz iş yaşantılarının ev yaşantılarına etkisi ile ilgili %10.2'si hiç etkilemediği, % 45.1'i biraz et-

kilediği, % 30.1'i oldukça etkilediği, % 14.6'sı ise çok etkilediği yönünde görüş belirtmiş oldukları anlaşılmaktadır. Yapılan Kay-Kare testi sonuçları incelendiğinde okul yöneticilerinin bu görüşleri arasındaki farkların anlamlı olduğu gözlenmektedir [$X^2(3)=62.62, p<.001$]. Bu bulgulara ışığında okul yöneticilerinin olumsuz iş yaşantılarının ev yaşantılarını biraz (45.1) ve oldukça (30.1) etkilediği yönünde görüşe sahip oldukları rahatlıkla söylenebilir.

Tablo-2 incelendiğinde okul yöneticilerinin, % 26.2'sinin olumsuz ev yaşantılarının iş yaşantılarını hiç etkilemediği, % 58,3'ünün biraz etkilediği, %10.7'sinin oldukça etkilediği ve % 4,9'unun ise çok etkilediği şeklinde görüş belirttikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca yapılan Kay-Kare testi sonuçları incelendiğinde ise okul yöneticilerinin bu görüşleri arasındaki farkların anlamlı olduğu tespit edilmiştir [$X^2(3)=141.57, p<.001$]. Bu bulgulara ışığında okul yöneticilerinin olumsuz ev yaşantılarının iş yaşantılarını ağırlıklı olarak biraz etkilediği (58,3) yönünde görüşe sahip oldukları gözlenmektedir.

Olumlu ev yaşantılarının iş yaşantılarını nasıl etkilediği sorusuna gelindiğinde ise okul yöneticileri; % 9.7'si hiç, % 30.1'i biraz, % 40.8'i oldukça ve % 19.4'ü ise çok etkilediği yönünde görüş belirtmiş oldukları tespit edilmiştir. Yapılan Kay-Kare testi sonuçları incelendiğinde ise okul yöneticilerinin bu görüşleri arasındaki farkların anlamlı olduğu gözlenmektedir [$X^2(3)=44.48, p<.001$]. Bu bulgular okul yöneticilerinin olumlu ev yaşantılarının iş yaşantılarını ağırlıklı olarak oldukça (40.8) etkilediği yönünde görüşe sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Maslach tükenmişlik envanterinde duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarı alt boyutlarından okul yöneticilerinin aldıkları puanlara göre dağılımları (betimsel istatistik sonuçları) aşağıdaki tablo' da gösterilmiştir.

Tablo 3: Okul Yöneticilerinin Tükenmişlik Ölçeğinden Aldıkları Puanların Alt Boyutlarına Göre Dağılımı

		N	%	S. Sapma
Duygusal Tükenme	Düşük	191	92.7	
	Normal	14	6.8	
	Yüksek	1	0.5	
	Toplam	206	100	
Duyarsızlaşma	Düşük	183	88.8	
	Normal	22	10.7	
	Yüksek	1	0.5	
	Toplam	206	100	
Kişisel Başarı	Düşük	0	0	
	Normal	0	0	
	Yüksek	206	100	
	Toplam	206	100	

Ölçeği Türkçeye uyarlayan Ergin'e (1992) göre ölçeğin puanlama kriterleri bağlamında, *duygusal tükenme* alt ölçeğinde 27 ve üzeri yüksek, 17-26 normal, 0 – 16 düşük; *duyarsızlaşma* alt ölçeğinde 13 ve üzeri yüksek, 7 – 12 normal, 0 – 6 düşük; *kişisel başarı* alt ölçeğinde 0 – 31 yüksek, 32 – 38 normal, 39 ve üzeri düşük olarak kabul edilmekte olup bu araştırmada aynı kesme değerler ölçüt alınarak bulgular yorumlanmıştır. Bu bilgiler ışığında Tablo-3'deki veriler incelendiğinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin duygusal tükenmişlik düzeylerinin % 92.7 oranla düşük, % 6.8 normal ve % 0.5 yüksek olduğu tespit edilmiştir. Duygusal yönden, tükenmiş olmayanların oranının yüksek olması eğitim açısından olumlu bir sonuç olarak görülmektedir. Tükenmişlik Ölçeği *duyarsızlaşma* alt boyutunda ise araştırmaya katılan okul yöneticilerinin düzeylerinin % 88.8'nin düşük, % 10.7'nin normal ve % 0,5'inin ise yüksek olduğu bulunmuştur. Kişisel başarı alt ölçeğinde ise katılımcıların tamamının kendilerini kişisel yönden başarılı algıladıkları anlaşılmaktadır.

Araştırmanın temel problemini oluşturan eğitim yöneticilerinin evlilik doyumu ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek için Pearson Korelasyon testi uygulanmış olup sonuçları aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 4: Evlilik Doyumu ile Mesleki Tükenmişlik Alt Boyutları (EE, DP, PA) Arasındaki Korelasyon

		Evlilik doyumu	r ²
Duygusal Tükenmişlik (EE)	r	-.309**	
	p	.000	0.09
	n	206	
Duyarsızlaşma (DP)	r	-.185**	
	p	.008	0.03
	n	206	
Kişisel Başarı (PA)	r	-.212**	
	p	.002	0.04
	n	206	
Toplam Tükenmişlik Puanı	r	-.321	
	p	.000	.10
	n	206	

Tablo-4 incelendiğinde, okul yöneticilerinin evlilik doyum düzeyleri ile mesleki tükenmişlik ve mesleki tükenmişlik alt boyutları arasındaki ilişkililerle ilgili aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından, duygusal tükenme düzeyleri ile evlilik doyum düzeyleri arasında ters yönde düşük ama anlamlı düzeyde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($r = -0.309, p < 0.001$). Bu ilişki, iki değişken arasındaki toplam varyansın %9'unu karşılamaktadır ($r^2 = 0.09$). Eğitim yöneticilerinin evlilik doyum düzeyleri ile duyar-

sızlaşma düzeyleri arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu gözlenmektedir ($r = -.185$, $p < 0.01$). Bu ilişki, iki değişken arasındaki toplam varyansın %3'ünü karşılamaktadır ($r^2=0.03$). Eğitim yöneticilerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından kişisel başarı düzeyleri ile evlilik doyum düzeyleri arasında ise yine ters yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r = -0.212$, $p < .005$). Bu ilişki, iki değişken arasındaki toplam varyansın % 4'ünü karşılamaktadır ($r^2= 0.04$). Son olarak okul yöneticilerinin evlilik doyum düzeyleri ile toplam tükenmişlik düzeyleri arasında ters yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r = -0.321$, $p < .001$). Bu ilişki, iki değişken arasındaki toplam varyansın % 10'unu açıklamaktadır ($r^2 = 0.10$).

TARTIŞMA VE YORUM

Tablo-1'deki Kay-Kare testi sonuçları incelendiğinde okul yöneticilerinin meslekten sağladıkları doyum alanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu gözlenmektedir [$X^2 (2)= 91,35$, $p < .001$]. Bu sonuçlardan okul yöneticilerinin meslekten aldığı psikolojik doyumun, sosyal ve ekonomik doyumdan daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlik veya okul yöneticilik görevinin toplum tarafından yüksek bir statü olarak algılanmaması ve ayrıca gelirin düşük görülmesi bu meslekten ekonomik ve sosyal doyum sağlayan yönetici sayısının az olmasına neden olduğu söylenebilir. Psikolojik doyum sağlayan yönetici sayısının yüksek olmasının nedeni olarak; eğitime yüklenen kutsal değer ile birlikte insan yetiştirme, eğitime ve öğretme görevinin verdiği haz olarak düşünülebilir. Ayrıca bir öğretmen olarak, okulun başında olmanın ve yönetmenin verdiği haz psikolojik doyum sağlayanların oranını yüksek çıkarmasına neden olabilir. Bu anlamda ülkemizde okul yöneticilerinin, yöneticilik görevlerini devam ettirmelerini sağlayan en önemli motivasyon kaynağının meslekten sağladıkları psikolojik doyum olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Tablo-2'deki Kay-Kare testi sonuçlarından okul yöneticilerinin olumlu iş yaşantılarının ev yaşantılarını [$X^2(3)= 65.41$, $p < .001$] ve olumsuz iş yaşantılarının ev yaşantılarını [$X^2(3)= 62.62$, $p < .001$] anlamlı düzeyde etkilediği anlaşılmaktadır. Ancak yapılan incelemelerde okul yöneticilerinin olumlu iş yaşantılarının, olumsuz iş yaşantılarına kıyasla ev yaşantılarını daha çok etkilediği anlaşılmaktadır. Yani olumlu iş yaşantılarının eve yansması daha yüksektir. Bu sonuçlar iş ve ev ilişkileri açısından olumlu bulunmaktadır. Çünkü eğitim yöneticilerinin olumsuz iş yaşantılarına kıyasla olumlu, mutluluk verici iş yaşantılarını eve yansıtmakta ve ailesi ile paylaşmakta daha istekli davranmakta oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo-2 yapılan incelemede okul yöneticilerinin olumlu ev yaşantılarının iş yaşantılarını *oldukça* etkilediği [$X^2(3)= 44.48$, $p < .001$] olumsuz ev yaşantılarının iş yaşantılarını ise *biraz* etkilediği yönünde görüş bildir-

mişlerdir [$X^2(3)= 141.57$, $p < .001$]. Ancak tabloda yapılan incelemelerde okul yöneticilerinin olumsuz ev yaşantılarına kıyasla olumlu ev yaşantılarının iş yaşantılarını daha çok etkilediği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu bulgulara dayanarak okul yöneticilerinin evde yaşadıkları olum yaşantılara kıyasla olumsuzlukları, itici hoş olmayan durum ya da olayları işlerine taşımamakta özenli davrandıkları ve yansıtmamaya çalıştıkları söylenebilir. Çünkü ilgili soruda okul yöneticilerinden oldukça ve çok cevaplarını işaretleyenlerin oranı daha az görünmektedir. Yapılan analizler bütünsel düşünüldüğünde genel olarak okul yöneticilerinin olumlu olan ev yaşantılarının iş yaşamına ve olumlu olan iş yaşantılarının ise ev yaşamına etkilerini daha çok olduğu anlaşılmaktadır. Olumsuz ev ve iş yaşantılarının ise olumlu olanlara kıyas ile bastırılmaya etkilerinin daha az olduğu gözlenmektedir. Barling (1994) yaptığı araştırmasında erkeklerin mesleki doyumunu ile eşlerinin evlilik doyumunu arasında doğrusal bir ilişki olduğu ve erkeğin mesleki doyumunu azaldıkça, eşinin evlilik doyumunda da bir azalma görüldüğü bulguları bu araştırma sonuçlarını destekleyici niteliktedir. Sonuç olarak, okul yöneticilerinin iş yaşantıları ile ev yaşantılarının birbirlerini etkilediği bulgusu mesleki tükenmişlik ile evlilik doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Tablo 3'teki betimsel istatistik bulguları eğitim yöneticilerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin beklenenden daha düşük olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin büyük çoğunluğunun mesleki açıdan tükenmişlik yaşamadıkları anlaşılmaktadır. Tokat ilinde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin genel tükenmişlik düzeylerinin düşük çıkmasının nedenleri bir başka araştırma konusu olarak incelenebilir.

Tablo-4'teki korelasyon testi sonucunda ulaşılan bulgulardan yola çıkarak okul yöneticilerinin evlilik doyumu düzeyleri ile mesleki tükenmişlik düzeylerinin ters orantılı olarak değişmekte olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Yani okul yöneticilerinin evlilik doyumları arttıkça mesleki tükenmişlikleri azalmakta, ya da mesleki tükenmişlikleri arttıkça evlilik doyumları azalmaktadır. Bu sonuç, araştırmanın temel hipotezi olan ev ve iş yaşantılarının birbirlerini etkilediği hipotezini doğrulamaktadır. Yapılan literatür taramasında okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlik ve evlilik doyumları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara rastlanmamış ancak bu araştırma bulgularını destekleyici bazı araştırma sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan bazı araştırmalarda kadının çalışması ile evlilik doyumunu arasında pozitif bir ilişki olduğu, çalışan evli kadınların evlilik doyumunu ve öznel mutluluklarının çalışmayanlardan daha yüksek olduğu bulgularına ulaşılmıştır (Burke ve Weir, 1976; Nathawat ve Mathur, 1993). Barling (1994) yaptığı araştırmasında erkeklerin mesleki doyumunu ile eşlerinin evlilik doyumunu arasında doğrusal bir ilişki olduğu ve erkeğin mesleki doyumunu azaldıkça, eşinin evlilik doyumunda da bir azalma görüldüğü bulgularına

ulaşmıştır. Bu bulgulardan yola çıkarak dolaylı da olsa çalışan bireylerin ev ve iş yaşantıları arasında ilişki olduğu ev ve iş yaşantılarının birbirlerini etkilediği sonucuna ulaşılabılır. Ancak ülkemizde Turan (1997) yapılan benzer bir araştırmada ise kadının çalışıyor olmasının evlilik doyumu üzerine bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Daha etkili ve kaliteli bir eğitim için okul yöneticisinin önemi dikkate alındığında, okuldaki eğitim kalitesinin artırılmasında yöneticinin ev yaşantılarının göz ardı edilemeyeceği bir gerçektir. Bu bulgular ışığında bir okuldaki eğitim ve öğretimin kalitesinde belirleyici olan okul yöneticileri için, daha etkili hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenmesi uygun bulunmaktadır. Ayrıca okul yöneticilerinin performans ve verimliliğini arttırmak adına, yöneticilere verilen bu hizmet içi destek kurslarında aile içi ilişkiler, etkili sorun çözme becerileri, eşler arası iletişim gibi konulara yer verilmesi önerilmektedir. Bir okulun başarısı ve eğitim kalitesinin yöneticisinin performansına, tükenmişlik düzeyi, meslekten sağladığı doyum ile ilişkili olduğu gerçeği dikkate alınarak bu konuda yapılacak daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Anderson, R. E. (1996). Burnout in school leadership: Gender differences between central office administrators and principals. *Dissertation Abstract International*, 57, 4, 1402.A
- Barling, J. (1984). Effects of husbands' work experiences on wives marital satisfaction. *The Journal of Social Psychology*, 124: 219-225.
- Birtchnel, J. (1998). The assessment of the marital relationship by questionnaire. *Sexual and Marital Therapy*, 3(1), 57-70.
- Burke, J. R ve T. Weir (1976). Relationship of wives' employment status on husband, wife and pair satisfaction and performance. *Journal of Marriage and the Family*, 38: 279-287.
- Çam, O. (1992). Tükenmişlik envanterinin geçerlik ve güvenilirliğinin araştırılması. *VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları El Kitabı*, 155-166.
- Dervişoğlu, G. (2000). The Role of certain demographic variables, burnout and stress on job satisfaction. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ergin, C. (1992). Doktor ve hemşirelerde tükenmişlik ve Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin uyarlanması. *VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları El Kitabı*, 22-25 Eylül, 143-154. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Ergin, C. (1995). Akademisyenlerde tükenmişlik ve çeşitli stres kaynaklarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 12 (1-2)
- Gündüz, B. (2004). Öğretmenlerde tükenmişliğin akılcı olmayan inançlar ve mesleki bazı değişkenlere göre yordanması. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- İncir, G. (1993). *Çalışanların iş doyumu üzerine bir inceleme*. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları (401).
- Izgar, H. (2001). *Okul yöneticilerinde tükenmişlik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaçmaz, N. (2005). Tükenmişlik (Burnout) sendromu, *İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi*, 68, 29-32.
- Karslı, M. D. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. (2. baskı), Ankara: Pegem Yayıncılık,
- Kışlak, Ş. (1996). Cinsiyet, evlilik uyumu, depresyon ile nedensel ve sorumluluk yüklemeleri arasındaki ilişkiler. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kışlak, Ş. (1999). Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ) Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması. *3P Dergisi*, 7(1).
- Maslach, C., ve Jackson. S.E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behavior*, 2, 99-113.
- Nathawat, S., ve A. Mathur (1993). Marital adjustment and subjective well being in Indian educated housewives and working women. *Journal of Psychology*, 127(3): 353-358.
- O'Grady, K. E., ve Tucker, N. W. (1990). Effects of physical attractiveness, intelligence, age of marriage and cohabitation on the perception of marital satisfaction. *The Journal of Social Psychology*, 13(2), 473-490.
- Sarros, J. C. (1988). Administrator burnout: Finding and future direction. *The Journal of Educational Administration*, 26(2), 184-192
- Suitor, J. J. (1991). Marital quality and satisfaction with the division of household labor across the family life cycle. *Journal of Marriage and the Family*, 53, 221-239.
- Tokat Milli Eğitim Müdürlüğü İstatistik Şubesi 2006 yılı verileri <http://www.tokat.meb.gov.tr/>
- Torun, A. (1995). Tükenmişlik, aile yapısı ve sosyal destek ilişkileri üzerine bir inceleme. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turan, M. (1997). Erzurum'daki evli çiftlerin evlilik ilişkilerinin değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Tümkaya, S. (1996). Öğretmenlerdeki tükenmişlik görülen psikolojik belirtiler ve başa çıkma davranışları. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

ANALYZING THE RELATIONSHIP BETWEEN OCCUPATIONAL BURNOUT AND MARITAL SATISFACTION LEVELS OF SCHOOL ADMINISTRATORS

Recep KOÇAK ve Celal Kadir ÇELİK

As psycho-social beings, human beings live together to meet their needs and this way of life results in the constitution of common values and behaviors. The transfer of these common values and behaviors to the next generation paved the way for the establishment of education systems. Nowadays, the development level of a society is acknowledged to be directly related to the development of its education system. The major drive behind the development of a society is through dynamic educational institutions that raise people with qualifications and skills. The satisfaction of these social expectations depends on the effective school administration. The quality and the efficiency of a school administrator cannot be thought independent from his family life. The conduct of a healthy life is directly related to the occupational satisfaction and contentment of people in their workplace. In the meantime, it has been proved that the occupational satisfaction is inversely related to the occupational burnout (Izgar, 2001: 69-70). As social beings, people should be considered as a whole with their emotions, opinions and behaviors. The social environment is significantly related to accomplishment or failure of school administrators. For the effectiveness of school administrators, their family environment needs to be peaceful and thus marital satisfaction to be high. In this sense, the main purpose of this research is to analyze the relationship between occupational burnout and marital satisfaction levels of school administrators according to various variables.

METHOD

This research aims to analyze the relation between occupational burnout and marital satisfaction of the primary school administrators. This is a survey study in which correlation relations is investigated. Approximately 550 married primary school administrators who live in Tokat and its districts constitute the survey population of this research. 206 married primary school administrators with whom contacts could be established for the sample of the research.

INSTRUMENTS

In this research, "Maslach Burnout Inventory" (Maslach and Jackson, 1981) and "Marital Adjust6(y)4 -1.14973ording t

Table 2: Correlation between Marital satisfaction and Sub-Dimensions (EE, DP, PA) of Occupational Burnout

		Marital Satisfaction	r ²
Emotional Exhaustion (EE)	r	-.309**	0.09
	p	.000	
	n	206	
Depersonalization (DP)	r	-.185**	0.03
	p	.008	
	n	206	
Personal accomplishment (PA)	r	-.212**	0.04
	p	.002	
	n	206	
Total Burnout Point	r	-.321	.10
	p	.000	
	n	206	

**p < .01

It can be drawn from Table-2 that following findings can be reached concerning the relations among marital satisfaction levels and occupational burnout and sub-dimensions of occupational burnout related to school administrators. There is a medium level negative relationship between emotional exhaustion which is a sub-dimension of occupational burnout and marital satisfaction ($r = -.309$, $p < 0.001$). This relationship corresponds to 9% of the total variance between the two variables ($r^2 = 0.09$). It is also observed that there is a meaningful low-level negative relationship between marital satisfaction and depersonalization levels of school administrators ($r = -0.185$, $p < 0.01$). According to these results, marital satisfaction explains 3% of the total variation in depersonalization levels school administrators ($r^2 = 0.03$). It is concluded that there is a meaningful negative relationship between personal accomplishment and marital satisfaction levels ($r = -0.212$, $p < 0.005$). This relationship corresponds to 4% of the total variance between these two variables ($r^2 = 0.04$). It is detected that there is a meaningful negative relationship between marital satisfaction and total burnout levels of school administrators ($r = -0.321$, $p < 0.001$) corresponding 10% of the total variance between these two variables ($r^2 = 0.10$). Relying on these findings, it can be concluded that marital satisfaction and occupational burnout levels of school administrators vary in an inversely proportional way. In other words, the higher the marital satisfaction level gets, the lower the occupation burnout is or the higher the occupational burnout is the lower the marital satisfaction level is. This result, verifies the hypothesis regarding the interaction between the family and business life.

DISCUSSION

There is a negative relationship between emotional exhaustion, depersonalization and personal accomplishment subscale levels and marital satisfaction levels of the school administrators. School administrators with high occupational burnout have low marital satisfaction while the one with low occupational burnout have higher marital satisfaction. These findings show that there is a significant negative relationship between marital satisfaction and occupational burnout. An interaction between home and school life is an expected result. By taking into account the significance of a school administrator for a more efficient education, it is not possible to neglect the effect of family life of a school administrator on the improvement of education quality in a school system.